

Олег Кирбят'єв,

кандидат юридичних наук,

докторант

Національної академії внутрішніх справ

ORCID: 0000-0002-6949-7049

<https://doi.org/10.32782/2306-9082/2020-40-11>

УДК 343.326

Особливості вини у складі злочину, передбаченого ст. 347 Кримінального кодексу України

Постановка проблеми. Конституція України у ст. 17 проголосила, що захист суверенітету й територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу. Забезпечення державної безпеки й захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом.

Таке положення Основного Закону свідчить про те, що забезпечення належного функціонування суспільства є першочерговим завданням самих її членів, які мають не тільки права, а й певні обов'язки. Єдина згадка про правоохоронні органи в Конституції України свідчить про їхню роль у забезпеченні державної безпеки. Водночас неможливо громадянам України надреалізувати свої права, забуваючи про обов'язки – це призвело до кризи поваги до влади, а у випадку працівників правоохоронних органів – неможливості належного виконання ними своїх професійних обов'язків.

Стан дослідження. Методологічним підґрунтям для досягнення проголошеної мети є наукові праці українських учених: П.П. Андрушка, М.І. Бажанова, О.М. Бандурки, Ю.В. Бауліна, В.С. Батиргарєєвої, І.Г. Богатирьова, В.М. Бурдіна, С.Б. Гавриша, В.О. Глушкова, В.К. Грищука, Н.О. Гуторової, Л.М. Демидової, С.Ф. Денисова, Т.А. Денисової, О.М. Джужи, О.О. Дудорова, О.О. Житного, В.П. Ємельянова, В.М. Карчевського, О.В. Козаченка, М.Й. Коржанського, В.В. Кузнецова, В.М. Куца, О.М. Литвака, О.М. Литвинова, С.Я. Лихової, В.К. Матвійчука, П.С. Матишевського, М.І. Мельника, В.А. Мисливого, А.А. Музики, В.О. Навроцького, Ю.В. Нікітіна, А.М. Орлеана, В.І. Осадчого, Є.О. Письменського, А.В. Савченка, В.В. Сташиса, Є.Л. Стрельцова, В.М. Трубникова, В.О. Тулякова, В. І. Тютюгіна, Є. В. Фесенка, П.Л. Фріса, М.І. Хавронюка, П.В. Хряпінського, Г.В. Чеботарьової, В.В. Шаблистого, В.І. Шакуна, С.С. Яценка та багатьох інших. Водночас ознаки суб'єктивної сторони злочинів, що посягають на професійну діяльність працівників

правоохоронних органів, є фактично малодослідженою проблемою. Однією з них є ст. 347 КК України.

Виклад основного матеріалу. Розпочнемо розгляд суб'єктивної сторони складів кримінальних правопорушень, що посягають на професійну діяльність працівників правоохоронних органів, з розгляду вини.

Вина є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони будь-якого кримінального правопорушення, а на її важливість вказують відповідні положення Конституції України (зокрема, ст. 62). Враховуючи це, законодавець приділив цьому суб'єктивному елементу та його формам окремий розділ Загальної частини КК України (розділ V).

Розгляньмо форму вини у складах кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України.

У диспозиціях і назвах деяких статей, у яких передбачена кримінальна відповідальність за посягання на професійну діяльність працівників правоохоронних органів (або ж на суспільні відносини, що забезпечують охорону професійної діяльності працівників правоохоронних органів, якщо розглядати відповідну концепцію розуміння поняття «об'єкт кримінального правопорушення»), законодавець прямо зазначає єдину можливу форму вини. Наприклад, у ст. 347 КК України «Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця» зазначається, що особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення суспільно небезпечного діяння у вигляді знищення або пошкодження майна, що належить працівникові правоохоронного органу чи його близьким родичам через виконання службових обов'язків працівником правоохоронного органу (зокрема, у минулому) тільки в разі, якщо це діяння було умисним.

Відповідно, суто така ж форма вини притаманна злочину, передбаченому ч. 2 ст. 347 КК України (ті самі дії, вчинені шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки).

Отже, суб'єктивна сторона кримінальних правопорушень у вигляді умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу (ст. 347 КК України), що посягають на професійну діяльність працівників правоохоронних органів, характеризується умисною формою вини.

Думається, доречно з'ясувати не тільки форму вини, яка в цьому випадку є очевидною, але й види умислу, які можуть бути притаманні цим кримінальним правопорушенням.

На практиці, на жаль, суди досить рідко детально розглядають навіть форму вини злочинів, передбачених ст. 347 КК України, зазначаючи тільки, що суб'єкт кримінального правопорушення діяв умисно. Що ж стосується виду умислу, то нами виявлено лише єдиний випадок, у якому суд розкривав вид умислу. Зокрема, у вирокі Ленінського районного суду м. Полтави від 29.10.2019 р. у справі № 532/2033/18 передбачено, що 16.06.2018 р., приблизно о 17:00 год ОСОБА_3, перебуваючи у приміщенні будинку, що розташований за адресою: АДРЕСА_1, на ґрунті раптово виниклих неприязних відносин, *діючи умисно, передбачаючи суспільну небезпеку своїх дій та бажаючи настання суспільно-небезпечних наслідків* (курсив – О. К.), завдав ОСОБА_1 близько 9 ударів руками та сторонніми предметами по різних частинах тіла, унаслідок чого в того було спричинено тілесні ушкодження у вигляді: забійної рани потиличної ділянки зліва, верхньої губи зліва, з крововиливом у цій же ділянці, синці на повіках лівого ока з переходом на ліву виличну ділянку, на передній поверхні грудної клітки

зліва, на внутрішній поверхні нижньої третини правого стегна, на передній поверхні лівого стегна, на правому плечі, які належать до легких тілесних ушкоджень, що спричинили короточасний розлад здоров'я, згідно з висновком експерта № 83 від 21.06.2018 р. [1].

Додамо, що вказані дії були вчинені з метою помсти за виконання ОСОБА_2 своїх службових обов'язків, який працює дільничним офіцером поліції Кобеляцького ВП ГУНП в Полтавській області, а сам суб'єкт злочину був засуджений за сукупністю злочинів, передбачених ч. 2 ст. 125, ч. 2 ст. 347 КК України [2].

Враховуючи той факт, що суб'єкт кримінального правопорушення бажав настання суспільно-небезпечних наслідків, можна зробити висновок, що суб'єктивна сторона цього злочину характеризується виною у формі умислу, вид умислу – прямий.

Утім, зрозуміло, що поодинокий випадок не дає змоги стверджувати, що в суб'єктивній стороні всіх злочинів, які посягають на професійну діяльність працівників правоохоронних органів і передбачені ст. 347 КК України, обов'язкова ознака у вигляді вини характеризується тільки у формі прямого умислу.

У науці кримінального права немає єдиної позиції щодо виду умислу, який притаманний суб'єктивній стороні цих злочинів. Наприклад, на думку Є.О. Гладкової, вина у складі передбаченого ст. 347 КК злочину може виражатися тільки у виді прямого умислу. Це впливає зі зв'язку шкоди (знищення, пошкодження майна), яку заподіює винний, і його прагнення вплинути на правомірну службову поведінку працівника правоохоронного органу: ця шкода є засобом задоволення потреби в такому впливі, а тому винний бажав настання цього суспільно небезпечного наслідку [3, с. 34].

Справді, вчиняючи дії, що полягають у знищенні або пошкодженні

майна, суб'єкт кримінального правопорушення апоріорі бажав завдати відповідної шкоди, а отже не просто допускає настання відповідних наслідків, а цілеспрямовано діє на досягнення такого результату, тобто бажав їх настання.

Наведене свідчить про те, що суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 1 ст. 347 КК України, характеризується виною у формі умислу, вид умислу – суто прямий.

Водночас автори науково-практичного коментаря КК України (за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна) зауважують, що суб'єктивна сторона злочину характеризується умисною виною (прямий або непрямий умисел). Винний усвідомлює, що знищує чи пошкоджує майно, яке належить працівникові правоохоронного органу або його близьким родичам, що ці дії пов'язані з виконанням працівником правоохоронного органу службових обов'язків, передбачає, що йому заподіюється майнова шкода і бажав знищити чи пошкодити його майно, заподіяти майнову шкоду [4, с. 730].

Викладена позиція суттєво відрізняється від думки Є.О. Гладкової, адже допускає, що вина у складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України може бути виражена як у виді прямого так і непрямого умислу. Крім того, здається, що протиріччя існують навіть усередині останньої позиції, тому що спочатку вказується, що умисна форма вини в цьому злочині може характеризуватись прямим або непрямим умислом, а потім наголошується на тому, що винний в цьому суспільно небезпечному діянні свідомо бажав знищити або пошкодити майно, а не допускає таку можливість (що характерне тільки для прямого умислу).

Видається, що частково пояснити ці суперечності можна тим, що ст. 347 КК України складається з двох частин. Склад кримінального

правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 347 КК України, як було встановлено вище, характеризується виною у формі умислу, вид умислу – прямий. Проте в ч. 2 ст. 347 КК України ознака вини має певну специфіку.

Нагадаємо, що в ч. 2 ст. 347 КК України передбачена кримінальна відповідальність за вчинення дій, передбачених у ч. 1 ст. 347 КК України, що скоєні шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом або ж якщо ці дії спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки.

Звісно, у разі, якщо обтяжувачими обставинами злочину, передбаченого ст. 347 КК України, є названі вище способи вчинення цього суспільно небезпечного діяння, то вид умислу не змінюється. Наприклад, якщо особа бажає знищити будинок працівника правоохоронного органу та для цього підпалює його – вона свідомо бажає досягнення відповідної мети, а не допускає настання вказаних наслідків.

Утім, дещо інша ситуація виникає в разі, коли внаслідок такого підпалу працівник правоохоронного органу перебуває всередині будинку й гине, однак суб'єкт кримінального правопорушення не знав, що вказана особа була всередині або ж навіть був переконаний у тому, що всередині не має людей.

У такому разі має місце особлива змішана форма вини, або ж, як її ще називають, складна форма вини, під якою, як зазначає Р.В. Вереша, розуміють особливе психічне ставлення суб'єкта злочину до вчинюваного ним суспільно небезпечного діяння, яке характеризується умислом (прямим або непрямим) щодо суспільно небезпечної дії (бездіяльності) в межах основного складу злочину та необережністю у виді злочинної самовпевненості або злочинної недбалості щодо похідних наслідків, передбачених зазвичай у кваліфікованому чи особливо кваліфікованому складі злочину [5, с. 278].

У запропонованому вище прикладі суб'єкт кримінального правопорушення діє умисно, коли підпалює будинок, проте в разі загибелі людей ознака вини може виражатися в необережній формі щодо вказаних наслідків.

Є.А. Крайник у своїх наукових дослідженнях виокремлює два види змішаної форми вини, тому що це сприятиме єдності термінології (зокрема, виділяють види умислу, види необережності). Їх можна проілюструвати схемами:

1) Д.→Н. Ця схема показує, що для першого виду змішаної форми вини обов'язковими є одне діяння (Д.) і один наслідок (Н.), де умисне діяння з необхідністю викликає настання наслідку з необережності. У першому виді змішаної форми вини злочин загалом визнається тільки необережним;

2) Д.→Н.1→Н.2. Для другого виду змішаної форми вини обов'язковими є одне діяння (Д.) і два наслідки (Н.1, Н.2), де умисне діяння з необхідністю викликає їх настання. У другому виді змішаної форми вини злочин загалом визнається тільки умисним [6, с. 108–109].

Запропонована схема здається цілком логічною, адже ст. 24 КК України передбачає тільки дві форми вини: умисну та необережну. Отже, законодавець не передбачає наявності складної форми вини, проте, як демонструє практика, така форма об'єктивно існує.

Враховуючи це, органи досудового розслідування та суд у разі наявності у складі кримінального правопорушення змішаної форми вини здатні обирати лише одну з двох передбачених законом форм. У цьому випадку запропонований Є.А. Крайником підхід цілком логічно дає можливість обрати відповідну форму залежно від домінуючих факторів.

Зокрема, у першому випадку суб'єкт злочину або кримінального проступку не передбачає та не бажає настання суспільно небезпечних

наслідків, тому, без сумніву, в його діях переважає необережна форма вини. У другому ж – суб'єкт бажає настання певних наслідків, проте настання цих наслідків викликає суміжні наслідки, які не охоплювались його умислом.

Саме останній вид складної форми вини може мати місце у складі злочину, передбаченого ч. 2 ст. 347 КК України, у разі настання тяжких наслідків або смерті потерпілого.

Звісно, якщо обирати між двома видами умислу, то в цьому випадку більш наближений є непрямий умисел. Тож підтримуємо позицію науковців, яка передбачає, що суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України, може бути виражена як у формі прямого (ч. 1 ст. 347 КК України), так і непрямого умислу (ч. 2 ст. 347 КК України передбачає можливість наявності будь-якого виду умислу).

Водночас слухними видаються зауваження О.А. Чувакова про те, що у разі, якщо винний, скоюючи злочин, усвідомлював суспільно небезпечний характер знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, передбачав, що внаслідок зазначених дій настане смерть або будуть заподіяні тяжкі або середньої тяжкості тілесні ушкодження й бажав або завідомо допускав настання таких наслідків, учинене, залежно від конкретних обставин, треба кваліфікувати за ч. 2 ст. 347 КК України й відповідними статтями КК, що передбачають відповідальність за інші злочини проти порядку управління, особи або власності. Якщо ж психічне ставлення винного до людських жертв або до інших тяжких наслідків було необережним, вчинене треба кваліфікувати тільки за ч. 2 ст. 347 КК України [7, с. 684].

Викладені роздуми не є припущеннями, адже ґрунтуються на Постанові Пленуму Верховного Суду України від 26.06.1992 р. № 8 «Про застосування

судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» [8] (далі – ППВСУ № 8). Цей підзаконний нормативно-правовий акт морально застарів (зміни до нього вносилися тільки раз – наприкінці 1997 р.), адже відображає положення КК 1960 р., згадує таку категорію осіб, як «працівники міліції», та не враховує працівників поліції тощо.

Враховуючи зазначене вище, думається, що доцільно оновити відповідний документ з урахуванням сучасних реалій. Однак, незважаючи на це, положення ППВСУ № 8 в частині кваліфікації діяння, передбаченого ч. 2 ст. 347 КК України, залежно від суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення видається актуальним. Зокрема, у п. 13 названого підзаконного акта вказується, що в разі, коли винний під час скоєння злочину, передбаченого ст. 189-5 Кримінального кодексу, бажав чи свідомо допускав, що внаслідок його дій настане смерть або будуть спричинені тяжкі чи середньої тяжкості тілесні ушкодження як особам, зазначеним у цій статті, так і іншим особам, або ж буде заподіяна матеріальна шкода таким особам, скоєне, залежно від конкретних обставин, потрібно кваліфікувати за ч. 2 ст. 189-5 Кримінального кодексу та відповідними статтями цього Кодексу, що передбачають відповідальність за інші злочини проти порядку управління, особи чи власності. Якщо ж психічне ставлення винного щодо людських жертв чи інших тяжких наслідків було необережним, вчинене треба кваліфікувати тільки за ч. 2 ст. 189-5 Кримінального кодексу [8].

Зауважимо, що ст. 189-5 КК 1960 р. за своєю структурою та змістом є максимально наближеною до ст. 347 чинного КК України, а отже, проєктуючи ці положення в площину чинного законодавства, отримуємо цілком

обґрунтований умовивід, викладений О.А. Чуваковим.

Отже, якщо суб'єкт кримінального правопорушення, вчиняючи дії, передбачені ч. 1 або ч. 2 ст. 347 КК України умисно внаслідок своїх дій спричинив загибель людей або тяжкі наслідки (ба більше, його діяння було спрямоване на це), то його дії мають кваліфікуватися як сукупність відповідних кримінальних правопорушень, якщо ж ці наслідки настали відповідно до формули: «Д.→Н.1→Н.2», запропонованої Є.А. Крайником, то такі дії кваліфікуються тільки за ч. 2 ст. 347 КК України.

На практиці такі випадки трапляються досить рідко. Зокрема, у вироку Славутського міськрайонного суду Хмельницької області від 24.09.2012 р. у справі № 2214/2807/2012 зазначається, що 24 листопада 2010 р., приблизно о 13 год 30 хв, підсудний ОСОБА_2, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння у власній квартирі № 32 в м. Нетішин на вул. Варшавська, 1 Хмельницької області телефоном повідомив свою дружину ОСОБА_3, яка була на роботі, про те, що має намір облити бензином і підпалити квартиру. Коли за викликом ОСОБА_3 разом із нею з метою перешкодити підсудному виконати погрозу щодо підпалу квартири прибули працівники міліції, потерпілий ОСОБА_4 та свідок ОСОБА_5, підсудний ОСОБА_2 вимогу відкрити двері не виконав, а з криком погрожував здійснити підпал квартири, тому потерпілий ОСОБА_4, побоюючись виконання погроз підсудного, повідомив органи міліції та пожежну інспекцію й розпорядився вийти з будинку. Через кілька хвилин підсудний, маючи намір продемонструвати зневагу до працівників міліції, узяв пластикову пляшку ємністю один літр і наповнену бензином, вийшов з квартири і з п'ятого поверху, прямуючи сходами вниз, на третьому поверсі побачив потерпілого ОСОБА_4, який був у

форменому одязі, підійшов до нього, відкрив пляшку з бензином, вилив на його одяг і запальничкою підпалив. Під час спроби потерпілого відібрати пляшку з бензином підсудний пручався, розмахував нею, розливаючи бензин на підлогу і стіни коридору та двері квартири № 17, що належить потерпілому ОСОБА_6, унаслідок чого вогонь перекинувся на підсудного, підлогу і стіни коридору та двері квартири № 17, від чого сам підсудний отримав легкі тілесні ушкодження у вигляді термічних опіків, потерпілому ОСОБА_4 спричинено легкі тілесні ушкодження у вигляді термічного опіку другого ступеня четвертого пальця, термічного опіку першого ступеня п'ятого пальця лівої кисті, які є наслідками термічної дії й могли бути наслідком локальної дії полум'я чи палаючої гарячої рідини на шкіру пальців кисті, та знищено формений одяг, зокрема куртку вартістю 239 грн і кашкет вартістю 95 грн, усього на загальну суму 334 грн, а шляхом підпалу підлоги, стіни та дверей квартири № 17 пошкоджено та знищено майно потерпілого ОСОБА_6 на загальну суму 4 299 грн 60 коп. [9].

У результаті ці діяння суб'єкта злочину були кваліфіковані за ч. 2 ст. 345 КК України, ч. 2 ст. 347 КК України та ч. 2 ст. 194 КК України.

Думається, що в цьому випадку наявність у діях злочинця складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 347 КК України, є дискусійною, адже навряд чи він мав намір посягати саме на таке майно правоохоронця, як формений одяг. Водночас якщо все ж таки вказана суб'єктивна сторона була доведена, то суд правильно кваліфікував діяння засудженого за сукупністю злочинів, передбачених ч. 2 ст. 345 КК України та ч. 2 ст. 347 КК України. Ба більше, навіть якщо ці дії винного спричинили б тяжкі наслідки, вони б так само мали б бути кваліфіковані

за сукупністю злочинів (у цьому випадку ч. 2 ст. 347 КК України та відповідною нормою Особливої частини КК України (наприклад, ч. 3 ст. 345 КК України)).

Важливими вбачаються зауваження Є.О. Гладкової про те, що під час скоєння передбаченого ст. 347 КК злочину, умислом винного мають охоплюватися фактичний і соціальний зміст вчинюваного діяння, обставини, що характеризують потерпілого та об'єкти цього злочину, його предмет. Це означає знання винного, що потерпілий від злочину є працівником правоохоронного органу або його близьким родичем (водночас не обов'язкове точне знання винного про точну назву відповідного правоохоронного органу, посаду, яку обіймає в ньому потерпілий, – досить розуміння цієї обставини в загальних рисах (розуміння, що вчинюване в цей момент часу діяння (дія чи бездіяльність), здатне завдати майнової шкоди, руйнувати (знищувати або пошкоджувати) майно, що предмет, стосовно якого вчиняються відповідні дії, має для працівника правоохоронного органу або близьких родичів такого працівника певну цінність, що винний пов'язує свої суспільно небезпечні

дії з попередньою, теперішньою або майбутньою правомірною службовою діяльністю працівника правоохоронного органу; усвідомлення загрози від свого діяння як для майнових інтересів конкретного потерпілого, так і для правоохоронної діяльності [4, с. 34–35].

Висновки. Отже, злочин, передбачений ст. 347 КК України, належить до умисних. Цікаво, що в разі, якщо суб'єкт кримінального правопорушення помилився й, бажаючи знищити майно працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, знищив або пошкодив майно сторонньої особи, його дії кваліфікуються за сукупністю – за замах на знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, а також за фактичне знищення або пошкодження майна чужої особи (відповідна частина ст. 194 КК України [10, с. 44–45].

Додамо, що в Єдиному державному реєстрі судових рішень нами не виявлено жодних схожих рішень, що свідчить про те, що або вказані суспільно небезпечні діяння майже не трапляються на практиці, або ж суди неправильно кваліфікують такі дії суб'єктів кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Вирок Ленінського районного суду м. Полтави від 29.10.2019 р. у справі № 532/2033/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85461427>.
2. Вирок Ленінського районного суду м. Полтави від 29.10.2019 р. у справі № 532/2033/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85461427>.
3. Гладкова Є.О. Кримінально-правовий захист працівників правоохоронних органів : науково-методичні рекомендації. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2016. 48 с.
4. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Харків : Право, 2013.
5. Вереша Р.В. Проблеми суб'єктивної сторони складу : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2017. 583 с.
6. Крайник Г.С. Змішана форма вини у теорії кримінального права та судовій практиці. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 2 (5). С. 97–110.
7. Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар. 9-те вид., перероблене та доповнене / відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Харків : Одиссей, 2013. 912 с.

8. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.06.1992 р. № 8. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text>.

9. Вирок Славутського міськрайонного суду Хмельницької області від 24.09.2012 р. у справі № 2214/2807/2012. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28391015>.

10. Попіль В.І., Сакун А.В. Проблемні питання кваліфікації умисного знищення або пошкодження майна. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2011. Вип. 7. С. 42–45.

Кирбят'єв О. О. Особливості вини у складі злочину, передбаченого ст. 347 Кримінального кодексу України

Актуальність статті полягає в тому, що Конституція України проголосила, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу. Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. Таке положення Основного Закону свідчить про те, що забезпечення належного функціонування суспільства є першочерговим завданням самих її членів, які мають не тільки права, а й певні обов'язки. Єдина згадка про правоохоронні органи в Конституції України свідчить про їхню роль у забезпеченні державної безпеки. Водночас неможливо громадянам України реалізовувати свої права, забуваючи про обов'язки – це призвело до кризи поваги до влади, а у випадку працівників правоохоронних органів – неможливості належного виконання ними своїх професійних обов'язків. У статті досліджено особливості вини у складі злочину, передбаченого ст. 347 КК України. Додатково аргументовано, що злочин, передбачений ст. 347 КК України, належить до умисних. У разі, якщо суб'єкт кримінального правопорушення помилився й, бажаючи знищити майно працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, знищив або пошкодив майно сторонньої особи, його дії кваліфікуються за сукупністю – за замах на знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, а також за фактичне знищення або пошкодження майна чужої особи (відповідна частина ст. 194 КК України). З'ясовано, що вина у складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України, може бути виражена як у виді прямого, так і непрямого умислу. Крім того, здається, що протиріччя існують навіть у середині останнього погляду, тому що спочатку вказується, що умисна форма вини в цьому злочині може характеризуватись прямим або непрямым умислом, а потім наголошується на тому, що винний у цьому суспільно небезпечному діянні свідомо бажає знищити або пошкодити майно, а не допускає таку можливість.

Ключові слова: право, обов'язки, відповідальність, злочин, покарання, повага, працівники правоохоронних органів, професійна діяльність.

Кирбят'єв О. А. Особенности вины в составе преступления, предусмотренного ст. 347 Уголовного кодекса Украины

Актуальность статьи заключается в том, что Конституция Украины провозгласила, что защита суверенитета и территориальной целостности Украины, обеспечение ее экономической и информационной безопасности являются важнейшими функциями государства, делом всего украинского народа. Обеспечение государственной безопасности и защита государственной границы Украины возлагаются на соответствующие воинские формирования и правоохранительные органы государства, организация и порядок деятельности которых определяются законом. Такое положение Основного Закона свидетельствует о том, что обеспечение надлежащего функционирования общества является

первоочередной задачей самых ее членов, которые имеют не только права, но и определенные обязанности. Единственное упоминание о правоохранительных органах в Конституции Украины свидетельствует об их роли в обеспечении государственной безопасности. Вместе с тем невозможно гражданам Украины реализовывать свои права, забывая об обязанностях, – это привело к кризису уважения к власти, а в случае работников правоохранительных органов – невозможности надлежащего выполнения ими своих профессиональных обязанностей. В статье исследованы особенности вины в составе преступления, предусмотренного ст. 347 УК Украины. Дополнительно аргументировано, что преступление, предусмотренное ст. 347 УК Украины, относится к умышленным. В случае, если субъект уголовного преступления ошибся и, желая уничтожить имущество работника правоохранительного органа или его близких родственников, уничтожил или повредил имущество постороннего лица, его действия квалифицируются по совокупности – за покушение на уничтожение или повреждение имущества работника правоохранительного органа или его близких родственников, а также за фактическое уничтожение или повреждение имущества чужого лица (соответствующая часть ст. 194 УК Украины). Выяснено, что вина в составе уголовного преступления, предусмотренного ст. 347 УК Украины, может быть выражена как в виде прямого, так и косвенного умысла. Кроме того, кажется, что противоречия существуют даже внутри последней точки зрения, потому что сначала указывается, что умышленное форма вины в этом преступлении может характеризоваться прямым или косвенным умыслом, а затем отмечается, что виновный в этом общественно опасном деянии сознательно желает уничтожить или повредить имущество, а не допускает такую возможность.

Ключевые слова: право, обязанности, ответственность, преступление, наказание, уважение, работники правоохранительных органов, профессиональная деятельность.

Kyrbiat'iev O. Features of guilt as a part of the crime provided by Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine

The relevance of the article is that the Constitution of Ukraine proclaims that the protection of the sovereignty and territorial integrity of Ukraine, ensuring its economic and information security are the most important functions of the state, the business of the entire Ukrainian people. Ensuring state security and protection of the state border of Ukraine are entrusted to the relevant military formations and law enforcement agencies of the state, the organization and procedure of which are determined by law. This provision of the Basic Law indicates that ensuring the proper functioning of society is a priority for its members, who have not only rights but also certain responsibilities. The only mention of law enforcement agencies in the Constitution of Ukraine indicates their role in ensuring state security. At the same time, it is impossible for the citizens of Ukraine to exercise their rights by forgetting about their responsibilities – this has led to a crisis of respect for the authorities, and in the case of law enforcement officers – the inability to properly perform their professional duties. The article examines the features of guilt in the crime under Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine. Additionally, it is argued that the crime under Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine refers to intentional. If the subject of the criminal offense made a mistake and, wanting to destroy the property of a law enforcement officer or his close relatives, destroyed or damaged the property of a third party, his actions are qualified as a whole – for attempting to destroy or damage the property of a law enforcement officer or his close relatives, as well as for the actual destruction or damage to the property of another person (the relevant part of Art. 194 of the Criminal Code of Ukraine). It was found that guilt as part of a criminal offense under Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine can be expressed both in the form of direct and indirect intent. In addition, it seems that contradictions exist even within the latter point of view, because it is first indicated that the intentional form of guilt in this crime may be characterized by direct or indirect intent, and then it is emphasized that the perpetrator of this socially dangerous act deliberately wants to destroy or damage the property and does not allow such a possibility.

Key words: law, duties, responsibility, crime, punishment, respect, law enforcement officers, professional activity.